

ДО НАУЧНОТО ЖУРИ, ОПРЕДЕЛЕНО
СЪС ЗАПОВЕД № 1605/10.05.2011г. НА
РЕКТОРА НА ВСУ „ЧЕРНОРИЗЕЦ
ХРАБЪР”, г. ВАРНА

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурса обявен от ВСУ
”Черноризец Храбър” – Варна,
(Д.в. бр.8 от 25.01.2011г.) за получаване
на научното звание ДОЦЕНТ по
научната специалност наказателно
право – 05.05.16, с единствен кандидат
Юлияна Младенова Матеева, гл. ас.,
доктор по право

РЕЦЕНЗЕНТ : проф.д-р Румен Петров Владимиров,
1164, г.София, ул.”Ц.Церковски”№ 37,
моб.тел. 0894 320 430

Като се съобразяват изискванията на ЗРАСРБ, ППЗАРС и Инструкция №3 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ, необходимо е да се отбележи следното:

1. Към документите по конкурса е приложен общ списък на научните трудове, който включва общо 27 публикации, от които 2 монографии, две учебни помагала, както и статии, научни доклади и автореферати. От тях за участие в конкурса д-р Матеева е представила научни трудове написани за времето след присъждане на научната степен „доктор” и по теми извън дисертацията, както следва: една монография, едно учебно помагало по основи на правото на английски език; 11 научни статии, от които две на

английски и една на руски езици и два доклада, изнесени на конференции с международно участие.

След запознаване със съдържанието на трудовете, на кандидата може да се даде висока оценка за тяхното качествено и задълбочено разработване.

Това особено се отнася до монографичния труд „Престъпления против политическите права на гражданите”, който познавам добре, тъй като съм давал бележки и мнения в процеса на неговото написване. Ще бъде рецензирана също и статията под №3 „Относно празнотата в наказателното законодателство след отпадане на категорията”доза за еднократна употреба”.

Останалите публикации като цяло са на добро научно равнище, но специално няма да се рецензират, защото повечето напр. под № 5, 6, 7, 8 и 15 са обособени части от монографията, а някои, като напр. № 2, 4, 13 и 14 имат предимно информационно-познавателно значение.

2. Единственият кандидат по конкурса за доцент гл.ас. д-р Юлияна Младенова Матеева е завършила ЮФ на ТУ-Варна през 2001г. с отличен успех. През 2007 е защитила пред СНС по правни науки дисертация на тема: „Правен режим на непълнолетни правонарушители” и е придобила научната и образователната степен „доктор по право”.

Трудовият стаж на кандидата е над 9 години и се изразяват най-вече в научно-преподавателска дейност, най-напред в ЮФ на ТУ-Варна, а от 2010г.е преподавател във ВСУ. Д-р Матеева е заемала последователно академичните длъжности асистент, старши асистент и главен асистент. Владее английски, немски и руски езици на достатъчно високо ниво, за което свидетелства и факта, че е изнасяла курс лекции с чуждестранни студенти, а също и че е била гост-преподавател на ЮФ на У-тата в Барселона , както и гост-преподавател в У-тата в г.Орхус – Дания. Видно от приложеното CV тя е участвала и в множество конференции и семинари у нас и в чужбина. Освен това притежава висока компютърна грамотност и разнообразни социални, организационни и технически умения и компетенции.

Познавам д- Матеева от повече от 12 години, като студент, на който съм преподавал и после като асистент по наказателно право в ЮФ на ТУ-Варна, където няколко години съм водил лекционния курс. Бил съм и неин научен ръководител като докторант и след всичко това мога да споделя отличните си впечатления за нейните академични възможности, които впечатления сега се потвърждават, видно от представените съчинения и другите материали по конкурса.

Като млад учен тя се отличава с изключителна организираност и трудолюбие на основата на широка и задълбочена правна подготовка и правна култура. Що се отнася до нейната преподавателска работа, имам отлични впечатления от нейните упражнения и други научни изяви в ЮФ на ТУ- Варна. Нейното преподаване се посрещаше от студентите с внимание и интерес, а също и с респект, който предизвикваше нейния научен потенциал. Убеден съм, че същите впечатления за ерудиран и високо квалифициран преподавател д-р Матеева оставя и сред студентите и преподавателите на ВСУ.

3. След подробно и задълбочено запознаване с представените научни трудове на кандидата и преди всичко с представената монография, може да се обобщи, че цялостната оценка за научните постижения в тях е категорично положителна. Това се дължи преди всичко на факта, че разработваната проблематика представлява новост за българската наказателноправна наука. До този момент материята относно наказателноправната защита на правата на гражданите и в частност на техните политически права, не беше обект на специално научно изследване. А известно е, че обезпечаването и гарантирането на политическите права на гражданите, е изключително важно условие за развитието на страната ни като демократична и правова държава.

А. Във връзка с това представената монография със заглавие „Престъпления против политическите права на гражданите”, изд. на ВСУ „Черноризец Храбър”, 2011г., е първото цялостно и задълбочено научно аргументирано съчинение относно правната уредба на тази категория престъпления в българската наказателноправна наука. В този смисъл трудът представлява новост за теорията.

Изследването е направено при коректното използване на огромен брой монографии, студии и статии на български и чуждестранни автори, както и при използване на съответни наши и чужди нормативни източници. Наред с другите методи, изследването се основава и на сравнителноправния метод и защитата на политическите права у нас е съпоставена с тази в Германия, Норвегия, Дания, РФ и ОК. Това в крайна сметка е спомогнало да се направят и удачни предложения де леге ференда.

Монографията е в обем от 150 страници и е структурирана в увод, четири на брой глави и заключение, в което се съдържат предложения за усъвършенстване на НК в областта на наказателноправната защита на политическите права на гражданите. Накрая са включени и приложения - конституционните норми относно политическите права, съставите на НК за тяхната защита и е посочена използваната библиография.

Трябва изрично да се подчертае, че общите и конкретните приноси или положителни моменти в монографията са значителни, както в количествено, така и в качествено отношение. Някои от тях бяха вече споменати по други поводи и тук ще отбележа други от по-съществените, проследени по системата на изложението.

1. Интерес предизвиква общата характеристика относно историческото развитие на уредбата относно политическите права за времето от приемането на Търновската конституция (1879г.) до наши дни, както и историята на тяхната наказателноправна защита (с.11 – 20).

2. При общата характеристика на наказателноправната уредба на престъпленията против политическите права се правят уточнения и се открояват специфики на субекта, което позволява по нататък да се направи по-добро структуриране на изложението (с.20-26).

3. В рамките на теоретичния анализ се констатира непълнота в НК, доколкото има позитивна нормативна уредба за участието на гражданите в референдуми, но липсва наказателноправна уредба за защита срещу нарушаване на това право и се правят съответни предложения за допълнение в НК (с.27-30).

4. Като принос може да се отбележи новото и съвременно изясняване на съставите на престъпленията против политическите права на гражданите, които се съдържат в раздел трети на глава трета на Особената част на НК.

5. Принос съставлява разглеждане на тези престъпления в съпоставителен план и разграничаването им от близки до тях престъпления против личността, собствеността, подкупа, както и с някои категории и институти на Общата част на НК.

6. Във връзка с реалната и повишена обществена опасност от участие на длъжностни лица в извършване на разглежданите видове престъпления, основателно е предложението да легитимира за предвиждане на квалифицирани състави, когато деянието е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на служебните му задължения.

7. Към приносните моменти трябва да бъде отнесено и съдържанието на гл. четвърта на монографията, където в критичен план се обръща внимание на леките предвидени наказания за тези престъпления, на необходимостта да се предвиди отнемане на имотната облага в полза на държавата при т.нар. ”купуване на гласове”, за необходимостта от засилен административен контрол за недопускане злоупотреби при избори, за

криминализацията на нови деяния, за пороци при използването на т.нар. застъпници и др.

8. Накрая, специално трябва да се подчертае, че монографичният труд ще бъде изключително полезен за широк кръг лица – студенти по право, научни работници, магистрати и други юристи. Освен за наказателноправната теория и съдебната практика, този труд ще бъде полезен и за подобряване както на позитивното законодателство, така и на наказателното, за изграждане на цялостна и ефективна уредба и защита на политическите права на гражданите.

Б. Както беше отбелязано, безспорно е, че монографията на д-р Матеева съдържа много и значими научни достижения, които значително доминират пред слабостите и дават основание за висока положителна оценка. Но както към всяко научно произведение, така и към настоящото могат да се отправят някои бележки и препоръки. Те никак не омаловажават постигнатите от автора творчески успехи, но струва ми се, че биха били полезни при следващото издание на книгата.

1. Като се има предвид темата на монографията, и се установява непълно или ограничено интерпретиране на някои въпроси или в някои направления, може да се направи първата основна препоръка. Тя се изразява в това, че при отчитане на непрекъснатото развитие на житейската и нормативната практика във връзка със законосъобразното упражняване и с наказателноправната защита на политическите права и преди всичко избирателното право, очевидно **се налага второто издание на монографията да излезе с едно не символично увеличено и обогатено академично съдържание**. Убеден съм, че навлязъл дълбоко и пространно в тематиката, авторът неминуемо ще открие нови страни, проблеми или нюанси при нейното интерпретиране и по такъв начин ще направи монографичния труд не само по-подробен и обхванен, но и още по-привлекателен за читателя.

2. Бих препоръчал още авторът да засили още повече научната критика в своето произведение и по- смело и радикално да предлага промени в законодателството, включително и по повод усъвършенстване на нормативната уредба на престъпленията против политическите права на гражданите. В това отношение подобряването на някои **на пръв поглед детайли**, би имало голямо значение, в качеството на своеобразно правило или модел в законодателния процес като цяло.

Например, **терминът „измама”** се употребява в чл.167, ал. 1 НК (както и на други места в НК) за очертаване начина за извършване на

престъплението. Но с този термин по начало се назовава вида на познатото от древността класическо престъпление измама, което има определено съдържание. В този смисъл произволно и неподходящо е този термин за вида посегателство против собствеността, да се използва също и за изразяване начина да се пречи на някого да упражнява активно или пасивно избирателно право. Това би бил и допълнителен аргумент на автора за предложението му този състав да отпадне.

Б. Наред с предложената монография, която сама по себе си е напълно достатъчна като хабилизационен труд за успешно участие в конкурса, от представените научни материали може да се обърне внимание върху статията „Относно празнотата в наказателното законодателство след отпадане на категорията „доза за еднократна употреба”.

В цитираната статия аналитично и критично, с достатъчно и убедителни аргументи се разкрива ненужността и вредността от направената през 2004г. промяна в НК за отпадане на отговорността за притежаване на наркотични вещества в количество на т.нар. еднократна доза. Основателно се изтъква, че след промяната в НК, възникват проблеми, свързани с наказанието, подсъдността и редица други. За отстраняване на тези проблеми и на негативните последици от премахването на т.нар. еднократна доза, в статията се предлагат удачни решения, свързани с промяна в НК и НПК. Някои от направените предложения са вече съобразени в законодателството, което макар и косвено, но недвусмислено говори за високата квалификация и капацитет на д-р Матеева.

На основание на изложеното до тук считам, че кандидатът по конкурса гл. ас. д-р Юлиана Младенова Матеева **отговаря напълно** на изискванията на чл. 24 от ЗАРАСРБ, чл.53 от ППЗРАСРБ и Инструкция №3 към Наредба № 3 на ВСУ относно условията за заемане на академичната длъжност „доцент” по обявената специалност „Наказателно право” (05.05.16).

От представените материали по конкурса е видно, че са изпълнени изискванията за достатъчна учебна натовареност и за достатъчна и на високо ниво научноизследователска дейност.

Познавайки добре научно-преподавателската и творческата работа на д-р Матеева и резултатите от тях, бих отбелязал, че тя си поставя високи цели, проявявайки подчертан стремеж към високи академични изяви, вследствие на което без всякакво съмнение може да се твърди, че е дала убедителни доказателства, че е пълноценно изграден учен и преподавател.

Ето защо, като изразявам категоричното си **положително становище**, предлагам и на останалите членове на научното жури да препоръчат на Факултетния съвет на ЮФ при ВСУ, да предложи д-р Матеева да заеме академичната длъжност „ДОЦЕНТ”.

27.06.2011г.
Гр. София

С уважение :.....
(проф.д-р Р.Владимиров)

